

การใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาศาสนาปฐมบรรพของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 2 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557

The Employment of the Archaeological Innovation in Support of the Ancient
Religion Subject Learned by the BA Second Year students,
Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University,
The Second Semester of Academic Year 2557/2014

พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ (ชัยยันต์ สืบกระพัน)¹

Phrakhrupaladsuvattanamethakul (ChaiyanSurbkrapan)

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2557

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) ศึกษาผลการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ตามรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ 2) ศึกษาความพึงพอใจการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ตามรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ 3) วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้จากการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักศึกษาหลังจากที่เรียนวิชาศาสนาปฐมบรรพ จำนวน 9 รูป/คน เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบทดลองกลุ่มเดียว เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบ แบบวัดความพึงพอใจ และแบบสังเกตพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

คำสำคัญ: 1. นวัตกรรม 2. โบราณคดี 3. ความพึงพอใจ 4. พฤติกรรมการเรียนรู้

Abstract

This research work was of its objectives 1) to examine the results of employing the archaeological innovation in support of the ancient religion subject learned by the BA Second Year students, 2) to investigate the satisfaction of using the archaeological innovation contributing to the education of the course learned by the same group students and 3) to analyze the learning behaviour produced by employing the archaeological innovation in support of the ancient religion course learned by the same group students. There were 9 monk/layperson students taking part in this study. It was the quasi-experimental research by

¹ นธ.เอก, ป.ธ. 5, ศน.บ. (พุทธศาสตร์) , ศน.ม. (พุทธศาสนาและปรัชญา) , ศน.ด. (พุทธศาสนาและปรัชญา), อาจารย์ประจำ, รักษาการหัวหน้าสำนักงานอธิการบดี

means of one group trial. The equipment used in the study consisted of a set of tests, a set of the satisfaction measurement patterns. The statistics applied to analyze data were composed of frequency, percentage, mean and standardized derivation.

Keywords : 1. Innovation 2. Archaeological 3. Satisfaction 4. Learning behavior

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กำหนดปรัชญาไว้ว่า “ความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามแนวพระพุทธศาสนา” ทำให้นักศึกษาต้องศึกษารายวิชาเกี่ยวพระพุทธศาสนาไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของมหาวิทยาลัย นอกจากการศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาแล้ว ยังต้องศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอื่นๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ศาสนา หมายถึง ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ ในหลักอภิปรัชญาว่าทุกสรรพสิ่งเกิดขึ้นมาดำรงอยู่และจะเป็นเช่นไรต่อไป มีหลักการ สถาบัน หรือประเพณี ที่เป็นที่ยึดถือโดยทั่วไป แล้วอาจกล่าวได้ว่าศาสนาเป็นสิ่งที่ควบคุม และประสานความสัมพันธ์ของมนุษย์ ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข คือ ให้มีหลักการ ค่านิยม วัฒนธรรมร่วมกันและวิถีทางที่มนุษย์เลือกใช้ในการดำรงชีวิต ให้สังคมเป็นหนึ่งเดียวกัน มีแนวทางไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยหลักจริยธรรม คุณธรรม ศีลธรรมที่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน เพราะศาสนามีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ดังนี้

1. ทำให้คนปกครองตนเองได้ในทุกสถาน เพราะมีหลักธรรมช่วยพัฒนาจิตใจให้รู้จักควบคุมกาย วาจา ใจ ให้ปราศจากการประทุษร้ายเบียดเบียนกัน
2. เป็นภูมิปัญญาระดับสูงทางความคิดและมโนธรรมอันลึกซึ้งซึ่งชี้นำชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ สันติสุข
3. เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ในการดำเนินชีวิต เมื่อมีปัญหาใดๆ มากกระทบใจ ศาสนาเป็นที่พึ่งพาใจให้มนุษย์ได้
4. ศาสนาเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมของสังคม ได้แก่ คติธรรม เนติธรรม สหธรรมและวัตรธรรม สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นคุณภาพจิตใจที่ดีงามของมนุษย์

ศาสนาในโลกอาจแบ่งเป็นศาสนาที่ยังมีชีวิตอยู่ ศาสนาที่ตายแล้ว และศาสนาที่สาบสูญ 1 ศาสนาที่ยังมีชีวิตอยู่ คือศาสนาที่มีความเป็นสถาบันมีองค์กร มีผู้นับถือเป็นจำนวนมากพอประมาณ มีระบบคำสอน ได้แก่ ศาสนาในโลกปัจจุบัน 2 ศาสนาที่ตายแล้ว คือศาสนาที่เคยมีผู้นับถือ แต่ปัจจุบันแทบไม่มีคนนับถืออีกแล้ว แต่ยังมีหลักฐานให้เราเห็นว่าเคยมีศาสนานี้อยู่ในโลกมาก่อน 3 ศาสนาที่สาบสูญ คือศาสนาที่เราไม่มีข้อมูลให้รู้ว่าเคยมีศาสนานี้อยู่ในโลกมาก่อน ได้แก่ ศาสนาปฐมบรรพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอน และรับผิดชอบในรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ จึงสนใจที่จะทำการวิจัย “การใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557” เพื่อจะได้นำผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มาปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาผลการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ตามรายวิชา ศาสนาปฐมบรมภพ
2. ศึกษาความพึงพอใจการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ที่มีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ตามรายวิชาศาสนาปฐมบรมภพ
3. วิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้ จากการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักศึกษา หลังจากทีเรียนวิชาศาสนาปฐมบรมภพ

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557จำนวน 9 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือวิชาศาสนาปฐมบรมภพ ซึ่งมีเนื้อหาทั้งหมด 5 หัวข้อ คือ บทที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับศาสนา บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับลัทธิ บทที่ 3 ศาสนากับการดำเนินชีวิต บทที่ 4 วิวัฒนาการศาสนาปฐมบรมภพ บทที่ 5 อิทธิพลของศาสนาปฐมบรมภพที่มีต่อศาสนาปัจจุบันในแต่ละ หัวข้อจะมีหัวข้อย่อยให้ผู้เรียนทำการเลือกเรียนตามต้องการ และแต่ละหัวข้อจะมีแบบฝึกหัดให้นักศึกษาฝึกทำ ถ้าการเรียนบทเรียนในแต่ละบทได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ในการทำแบบฝึกหัดสามารถย้อนกลับไปดูโจทย์แบบฝึกหัดและเฉลยได้
3. ขอบเขตด้านระยะเวลาภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้บทเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักสูตรหลักสูตร พ.ศ. 2554 ตามรายวิชาศาสนาปฐมบรมภพ คณะศาสนาและปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
2. ได้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามรายวิชาศาสนาปฐมบรมภพ
3. ได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตามรายวิชาศาสนาปฐมบรมภพ
4. เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาบทเรียนการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดี ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่มีการส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาศาสนาปฐมบรมภพ และวิชาอื่นๆอีกต่อไป
5. ได้สื่อการเรียนการสอน สำหรับใช้เพื่อการเรียนการสอน ทบทวนบทเรียนได้อีกทางเลือกหนึ่ง นอกเหนือจากตำราเรียน และสามารถแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ในปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน โดยการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดีซึ่งเป็นนวัตกรรมที่จะมีผลต่อแรงจูงใจในการเรียนวิชาศาสนาปฐมบรรพ์ ของนักศึกษาซึ่งมีขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักศึกษาที่เรียนรวมกันระหว่างบรรพชิต กับคฤหัสถ์ในชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 2 มีนักศึกษา จำนวน 9 รูป/คน

5.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ในการทำวิจัยครั้งนี้มีการนำข้อมูลมาใช้ ได้แก่

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาในชั้นเรียน และ การทำแบบฝึกหัดประจำบทเรียนการตอบคำถามรวมทั้งแบบประเมินการสอนตลอดภาคการศึกษา

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ข้อมูลเอกสาร ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นต้น

5.3 เทคนิค วิธีการ หรือนวัตกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนนี้ ผู้วิจัยใช้การใช้นวัตกรรมทางโบราณคดีเป็นนวัตกรรมในการสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนในรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ์ โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิและ ทุติยภูมิมาประกอบแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหา คืออาจารย์ ธเนศ ต่วนชะเอม อดีตนายกสมาคมนักวิจัยในความอุปถัมภ์ของสภาวิจัยแห่งชาติแล้วนำไปทดสอบกับผู้เรียนใน ชั้นศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นคนละห้องเรียน

5.4 ขั้นตอนและแผนการทดลอง เมื่อผู้วิจัยได้วางแผนการทำวิจัย และได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 2 คณะ ศาสนาและปรัชญา สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1 ห้อง นักศึกษา ทั้งหมด จำนวน 9 คน ตัวแปรที่ศึกษา ศึกษาค้นคว้าข้อมูล เครื่องมือที่จะใช้ในการวิจัย และการนำเครื่องมือไปใช้

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการทดลอง เลือกรูปแบบของการวิจัย การวิจัยในชั้นเรียนนี้ เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัย แบบ 1 คือแบบทดลองกลุ่มเดียวหรือรายเดียว (ทำการทดสอบหลังการทดลอง) แล้วใช้เวลาทดลองในระยะสั้นๆ จากนั้นทำการสังเกต เก็บข้อมูลหรือวัดผลว่าได้ คำตอบที่ตั้งสมมติฐานการวิจัยหรือไม่ (One Sort Case Study) ดังนี้

ทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา ในรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ์

ทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจสำหรับการ เรียนการสอนรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ์

ทดลองครั้งที่ 3 ผู้วิจัยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาที่มีต่อความรู้ความเข้าใจสำหรับการเรียน การสอนรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ์

5.5 เครื่องมือวิจัย

1) แบบทดสอบความรู้ทางการเรียน

2) แบบวัดความพึงพอใจในการเรียน

3) แบบสังเกตพฤติกรรม

5.6 สร้างและตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. การสร้างแบบทดสอบความรู้ วิชาศาสนาปฐมบรรพ เป็นข้อสอบ จำนวน 20 ข้อ ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัยให้เลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก ข้อสอบให้คะแนนโดยตอบถูกต้องได้ 1 คะแนน และตอบผิดได้ 0 คะแนน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1.1 ศึกษารายละเอียดในคำอธิบายรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ
- 1.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.3 ศึกษาแบบประเมินการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา ตาม มคอ.3(แผนการเรียน)
- 1.4 ศึกษาเนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหา บทเรียน
- 1.5 สร้างแบบทดสอบความรู้
- 1.6 นำแบบทดสอบไปใช้กับนักศึกษา

2. การสร้างแบบวัดความพึงพอใจ ที่ใช้วัดกรรมทางโบราณคดี เพิ่มความรู้ความเข้าใจต่อผู้เรียนในรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนวิชาศาสนาปฐมบรรพ
- 2.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อการเรียนวิชาศาสนาปฐมบรรพซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 25 ข้อโดยคำถามที่ใช้จะเป็นคำถามเชิงนิมิต (Positive)
- 2.3 นำแบบวัดความพึงพอใจไปใช้กับนักศึกษา

3. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมใช้วัดกรรมทางโบราณคดีเพิ่มความรู้ความเข้าใจต่อผู้เรียนในรายวิชาศาสนาปฐมบรรพ มีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนวิชาศาสนาปฐมบรรพ
- 3.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรม ของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนวิชาศาสนาปฐมบรรพซึ่งเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมที่ได้จากการศึกษาจากทฤษฎีต่างๆที่เหมาะสม
- 3.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมไปใช้กับนักศึกษาคณะศาสนาและปรัชญา ด้านความมีระเบียบวินัย

5.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำกระดาษคำตอบแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมทุกคนมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูกต้องและให้ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ตอบผิด
2. คูณการทำแบบทดสอบวัดความรู้ทางการเรียน ของกลุ่มทดลองของแต่ละบุคคล หลังการเรียนเสร็จในแต่ละบท
3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์

5.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์นั้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Context Analysis) เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาครบแล้วผู้ วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผล เพื่อคำนวณหาค่าสถิติคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

และใช้แผนภูมิประกอบในการแปลผล ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์นั้นผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวัดค่าตัวแปร กำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ย และการแปลผล ดังนี้

5.9 สถิติที่ใช้

สถิติพื้นฐานที่ใช้ได้แก่ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 9 รูป/คน จำแนกตามเพศ ได้แก่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.00 ส่วนที่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 11.00 จำแนกตามสถานภาพ เป็นบรรพชิต ร้อยละ 67.00 ส่วนที่เป็นคฤหัสถ์ ร้อยละ 33.00 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในระดับดีมาก จำนวน 1 รูป/คน ร้อยละ 11.10 ระดับดี จำนวน 3 รูป/คน ร้อยละ 33.30 ระดับพอใช้ จำนวน 5 รูป/คน ร้อยละ 55.60 และระดับปรับปรุง ไม่มี นั่นคือ การใช้วัตรธรรมสื่อสิ่งพิมพ์มีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

2. นักศึกษามีระดับความพึงพอใจหลังการใช้วัตรธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.54 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .944 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ 1 คือด้านการมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ดีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.67 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .945 รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 ด้านความรู้ความสามารถในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.65 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .770 ด้านการบูรณาการเนื้อหาในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .784 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.40 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.373 และด้านความสามารถในการเตรียมเนื้อหาในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.36 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .849 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมในการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมในการการเรียนรู้ การใช้วัตรธรรมทางโบราณคดี หลังจากทดลองใช้แล้ว มีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจสูงขึ้นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ดังนี้ นักศึกษามีวินัยและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นมาก เข้าเรียนตรงเวลา ส่งงานตามกำหนด แต่งกายสะอาด รู้จักดูแลความสะอาดของร่างกาย ส่วนใหญ่มีความตระหนักในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประพฤติตนตามระเบียบของมหาวิทยาลัยด้วยจิตสำนึกของตนเอง

จึงสรุปเป็นข้อค้นพบได้ว่า หลังจากที่ใช้วัตรธรรมทางโบราณคดี มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนแล้วสามารถแก้ปัญหาของนักศึกษาได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัตรธรรมทางโบราณคดี มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเกิดความคิดวิเคราะห์ ให้ความหมายในเรื่องหลักคำสอนทางศาสนาได้ ทำให้เกิดสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในชั้นเรียนนี้ มีข้อค้นพบ (Face Finding) ที่มีคุณค่า เห็นควรนำมาอภิปรายโดยใช้หลักตรรกวิทยา (Logic) ได้ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ความเข้าใจ รายวิชาศาสนาปฐมบรรพ ของนักศึกษาคณะศาสนาและปรัชญา ชั้นปีที่ 2 พบว่า พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในระดับดีมาก จำนวน 1 รูป/คน ร้อยละ 11.10 ระดับดี จำนวน 3 รูป/คน ร้อยละ 33.30 ระดับพอใช้ จำนวน 5 รูป/คน ร้อยละ 55.60 และระดับปรับปรุง ไม่มีตามลำดับ

ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษามีความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น ซึ่งนวัตกรรมทางโบราณคดีมีส่วนสร้างแรงจูงใจในการเรียน นักศึกษาสามารถแสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์สิ่งที่เห็นออกมาเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับความเชื่อความหมายในทางศาสนาได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญร่วม คำเมืองแสน (2558, บทคัดย่อ) การใช้นวัตกรรมสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาปรัชญาสังคมและการเมือง ของนักศึกษาชั้นศาสนศาสตร์ปีที่ 4 คณะศาสนาและปรัชญามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 รูป/คน จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย ร้อยละ 100.0 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 0.0 จำแนกตามสถานภาพ ได้แก่เป็นบรรพชิต ร้อยละ 33.3เป็นคฤหัสถ์ มีร้อยละ 66.70 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในระดับดีมาก ร้อยละ 66.70 ระดับดี ร้อยละ 33.30 ส่วนระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง ไม่มี นั่นคือการใช้นวัตกรรมสื่อสิ่งพิมพ์มีส่วนช่วยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

2. ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.54 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .944 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อที่ 1 คือด้านการมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ดีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.67 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .945 รองลงมาได้แก่ข้อ 4 ด้านความรู้ความสามารถในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.65 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 770 ด้านการบูรณาการเนื้อหาในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.61 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .784 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.40 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.373 และด้านความสามารถในการเตรียมเนื้อหาในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.36 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .849 ทั้งเป็นเพราะครูผู้สอนได้นำนวัตกรรมมาเสริมในการสอน ทำให้นักศึกษาสามารถจินตนาการและ สนองตอบความต้องการของนักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศรีมงคลเมธี, (2558, บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การใช้นวัตกรรมภาพถ่ายสังเวชนียสถาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาพระพุทธตันตปิฎกศึกษา 2 ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีระดับความพึงพอใจหลังการใช้วัตกรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.84 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .979 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อที่ 1 คือ ด้านการมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ที่ดีมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 4.07 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .873 รองลงมา ได้แก่ข้อที่ 4 ด้านความรู้ความสามารถในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.89 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .953 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.80 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.316 ด้านการบูรณาการเนื้อหาในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.79 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .823 และด้านความสามารถในการเตรียมเนื้อหาในการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) 3.67 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .928 ตามลำดับนั้นคือการใช้นวัตกรรมภาพถ่ายสังเวชนียสถานมีส่วนช่วยส่งเสริมความพึงพอใจสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ดังนั้น จึงสรุปเป็นแนวคิด ได้ว่า หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสามารถสร้างความพึงพอใจของนักศึกษาได้

3. ผลการวิจัย พบว่า ก่อนการทดลองและหลังการทดลองการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาศาสนาปฐมบรรพนักศึกษามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษามีความสนุกสนานในการเรียน ทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น ทั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอุทัย โคตรโยธา (2547, บทคัดย่อ) การพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองผักแว่น อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนพบว่า นักเรียนขาดวินัยในด้านการแต่งกาย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 คือแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนไม่รักษาความสะอาดของการแต่งกาย ใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียน ถุงเท้าไม่ซักมีกลิ่นเหม็น ทำให้เพื่อนร่วมห้องเรียนเสียสมาธิและเสียบรรยากาศในการเรียนการสอน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก และนักเรียนขาดวินัยในด้านความรับผิดชอบจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 34.29 คือ นักเรียนไม่รับผิดชอบต่องานที่ครูได้มอบหมายให้ปฏิบัติไม่ส่งการบ้านตามกำหนด หรือทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่แล้วเสร็จ ไม่ปฏิบัติหน้าที่เวรทำความสะอาดห้องเรียนหรือเขตที่รับผิดชอบ ทั้งขยะไม่ถูกทิ้งที่จัดให้ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

2. การดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนด้านการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการจัดกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) การสอนสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ ทุกระดับชั้น การจัดประกวดความสะอาดของการแต่งกายและการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนเขตพื้นที่รับผิดชอบการจัดทำสมุดบันทึกการบ้าน และการนิเทศติดตามผลแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนายินดีด้านการแต่งกายและด้านความรับผิดชอบดีขึ้น

3. ผลการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน พบว่า

3.1 วินัยด้านการแต่งกาย พบว่า นักเรียนพัฒนายินดีด้านการแต่งกายดีขึ้นมากโดยนักเรียนแต่งกายถูกระเบียบตามที่โรงเรียนกำหนด นักเรียนชายไม่ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงขณะอยู่ในโรงเรียน นักเรียนหญิงไม่สวมเครื่องประดับที่มีค่ามาโรงเรียน นักเรียนไว้ทรงผมตามแบบที่โรงเรียนกำหนด นักเรียนชายคาดเข็มขัดตามแบบที่โรงเรียนกำหนด และนักเรียนสวมกระโปรงยาว กางเกงที่มีความยาวตามระเบียบของโรงเรียน

3.2 วินัยด้านความรับผิดชอบ พบว่า นักเรียนพัฒนายินดีด้านความรับผิดชอบดีขึ้น โดยนักเรียนไม่ทิ้งเศษกระดาษ ถูกลาสดักลงพื้น ทั้งขยะลงในถังขยะรักษาความสะอาดในห้องเรียน รักษาความสะอาดของห้องน้ำ รักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนที่ได้รับมอบหมาย ส่งงานหรือการบ้านทันตามที่ครูสั่งทำการบ้านด้วยตนเองไม่ลอกเพื่อน และทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากครูอย่างจริงจัง

ดังนั้นจึงสรุปเป็นความจริงขั้นพื้นฐาน ได้ว่า ชุดการสอนคือการใช้นวัตกรรมทางโบราณคดีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้รายวิชาศาสนาปฐมบรรพ มีพฤติกรรมดีขึ้น เข้าใจโลกและสังคมมากยิ่งขึ้น และเรียนรู้อย่างมีความสุข

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย พบว่า มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ผู้วิจัยจึงนำมากำหนดเป็นข้อเสนอแนะไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรควรทำวิจัยในชั้นเรียนตามรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรในทุกองค์ประกอบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ (อาจารย์/นักศึกษา)

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนควรนำสื่อต่างๆมาเป็นอุปกรณ์ในการสอน เพราะจะทำให้ศึกษาไม่เบื่อ มีความสนใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นก็ควรมีการทดสอบหลังการใช้กิจกรรมทุกครั้ง

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษา ควรนำกิจกรรมที่ได้จากการเรียนรู้ไปเป็นประสบการณ์และถ่ายทอดต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและวิจัยในครั้งต่อไป

3.1 ควรนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาตามแหล่งโบราณสถานต่างๆ หรือเข้าร่วมฟังการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์จริง

3.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “การศึกษาวิเคราะห์พุทธศิลป์และโบราณคดีที่ปรากฏในคำสอนพุทธปรัชญาเถรวาท”

9. บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2529). *ความรู้สำหรับครูกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจริยศึกษา*.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กิตติ บุญเจือ.(2538). *ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน*. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

จินดา จันทร์แก้ว. (2532). *ศาสนาปัจจุบัน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

จิรภา เต็งไธรัตน์ และคณะ. (2542). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2549). *ปรัชญากับวิถีชีวิต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต.(2540). *ธรรมานุชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม (ฉบับเพิ่มเติม*

และปรับปรุงเพื่อช่วยความทรงจำ). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*, กรุงเทพมหานคร :

นามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

ลักขณา ศิริวัฒน์. (2544). *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาจิต. (2526). *การปรับพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีรพัฒน์.

สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2541). *ประวัติศาสตร์ศาสนา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.

สุวรรณ เพชรนิล. (2523). *วัฒนธรรมและศาสนา*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.